

551 с. 3. Лакофф Дж. Женщины, огонь и опасные вещи: Что категории языка говорят нам о мышлении. Книга 1: Разум вне машины / Дж. Лакофф; [пер. с англ. И. Б. Шатуновского]. – М. : Гнозис, 2011. – 512 с.

ПСИХОЛОГІЗМ ХУДОЖНІХ ОБРАЗІВ У ТВОРАХ АМЕЛІ НОТОМБ

Белявська М. Ю. (м. Харків)

Однією з жанрово-концептуалізуючих рис творів А. Нотомб є психологізм її художніх образів. На відміну від постмодернізму, що, на думку А. Н. Андрєєва, віддавав перевагу «презирливо-іронічному світовідчуттю, домінує над світоглядом», що славить не особистість, а ««безконтрольно думаючу» людину, тобто людину не думаючу», не відчуваючу, у творах письменників межі ХХ–ХХІ століть простежується відродження інтересу до психологізму у його першоджерельному визначенні як «стратегії художньої типізації, що приводить до створення світоглядно промаркованого характеру». Вживання інтриги у творах саме у такому сенсі може також говорити про повернення до художніх традицій, їх відродження з метою створення нового, що, в свою чергу, також доводить формування нової художньо-естетичної парадигми критичного вимислу.

За типом, психологізм творів А. Нотомб тяжіє до прямого, оскільки розкриває чуттєвий світ героїв крізь їхні внутрішні монологи та думки. Прийоми посереднього, непрямого психологізму, такі, як портрети персонажів, особливості мовленнєвої поведінки, інтер'єр та характеристика крізь призму сприйняття інших героїв, використовуються авторкою як допоміжні, зумовлюючи домінуючий внутрішній світ персонажів. Оскільки всі переживання героїв протікають всередині, залишаючи їх наодинці із власними внутрішніми стражданнями, спираючись на визначення Ю. І. Коваліва, такий вид психологізації образів можна віднести до романічного.

Специфіка психологічного тла є спільною для всіх творів авторки та зосереджується на розкритті глибинної психології конфліктів особистості, її проявів на соціальному та психологічному рівнях, залишаючи побутовий рівень

поза межами сюжету та концентруючись на піднесенні та найповнішому розкритті поняття «особистість» межі ХХ–ХХІ століть.

ДІАЛОГ ТЕКСТІВ ЯК ЗАСІБ КОНСТРУЮВАННЯ СЕМАНТИКО-ІНТЕРПОЛЯЦІЙНИХ ЗОН (ЗА П'ЄСАМИ Я. ВЕРЕЩАКА «ТРОХИМ ЧЕКАЄ» ТА «ВОГОНЬ, ЛЮБОВ І ВІЧНА БЛАГОДАТЬ»)

Бондар Л. О. (м. Миколаїв)

Феномен інтертекстуальності, що являє собою явище художньо-мистецького діалогу текстів, може бути представлений у вигляді дискурсивної моделі “Я-скриптор” – “Він-деміург”. Натомість автоінтертекстуальність має іншу риторичну модель, яка характеризується інтроверсійним типом літературно-художнього діалогу, що виявляється у межах іншої моделі “Я-деміург” – “Я-скриптор”. Означена модель активно транслюється у творчості Ярослава Верещака, реалізуючись за допомогою прийому творення оповіді / дії “тут і зараз”. Драматург розгортає перед реципієнтом картину творчого акту митця, не зважаючи на те, до якого роду діяльності він належить – це може бути письменник («Дорога до раю»), режисер («Банка згущеного молока») чи актор («Любов, вогонь і вічна благодать»). Використання автоінтертексту дозволяє вести мову про “Я-дискурс” митця та провокує проблему розщепленої ідентичності. Означена проблема може розглядатися за допомогою бінарних структур: “Я-Самість”, “Я-Інший”, “Я-особа – Я-творець”. Перша модель відповідає психологічній парадигмі особистості, друга – пов’язана з соціологією, третя модель вказує на проблему художньо-мистецьких практик. Розкол свідомості може мати як деструктивний, так і конструктивний характер. Криза ідентичності стає однією з основних проблем цивілізації “пост-”.

Кореляція текстів пов’язана з явищами реконструкції та реінтерпретації, які у творчості Я. Верещака ґрунтуються на прийомах відштовхування і концентрації. Детермінантами переписування сюжету п’єс «Трохим чекає» та «Вогонь, любов і вічна благодать» стали зміни суспіль-історичних обставин, що зумовили